

București, 29 mai 2025

Evitarea unui regres major de la standardele de integritate

Transparența veniturilor demnitarilor și a funcționarilor publici este un standard asumat de România în regimul constituțional al tratatelor internaționale și este parte integrantă a ordinii de drept constituționale.

Transparency International România își exprimă profunda îngrijorare și indignare față de regresul disproporționat al regimului juridic privind transparența averilor demnitarilor, funcționarilor publici și altor categorii de persoane din sectorul public aflate în poziții vulnerabile la corupție. Declararea și publicarea acestor averi reprezintă o garanție esențială a transparenței și un instrument prin care publicul poate verifica atent eventualele diferențe nejustificate apărute pe parcursul exercitării mandatelor.

Eliminarea completă din declarațiile de avere a informațiilor privind membrii familiei declarantului creează un **gol de transparență** și poate facilita **transferul de bunuri și venituri în numele altor persoane**, făcând mai dificilă detectarea disimulării averii. În același timp, **eliminarea obligației de publicare** limitează drastic posibilitatea societății civile, a jurnaliștilor și a publicului de a participa activ la monitorizarea integrității în administrație.

Transparency International România a militat activ încă din 2004 pentru un sistem robust de transparență a averilor, a contribuit la elaborarea mai multor inițiative legislative de transparentizare și care a derulat programe eficiente în colaborare cu autoritățile publice relevante în acest domeniu. În lumina expertizei noastre, susținem fără rezerve faptul principiul transparenței în declararea averilor nu intră în coliziune cu dreptul la viață privată. Mai precis:

1. Veniturile soțului, soției, partenerilor civili, precum și ale copiilor aflați în întreținere pot și trebuie să fie declarate către autoritățile publice astfel cum sunt declarate și veniturile fiscale ale oricăror persoane cu rezidență fiscală în România, fără a se afecta prin aceasta garanția constituțională a dreptului la viață privată.
2. Veniturile și patrimoniul persoanelor prevăzute de lege ca titulari ai declarației sunt în limita de proporționalitate a restrângerii exercițiului unor drepturi și se circumscriu regimului de drept public pe care Constituția îl permite în legislație pentru titularii funcțiilor publice.
3. Transparența declarațiilor este o condiție legitimă și proporțională privind exercițiul puterii publice și gestiunea deciziei și a resurselor publice.
4. Prelucrarea declarațiilor de avere conform legislației în vigoare se realizează sub imperiul Regulamentului European privind prelucrarea datelor cu caracter personal.

Față de aceste considerente care au în spate o extinsă bază teoretică, inclusiv jurisprudențe anterioare ale Curții Constituționale a României (CCR), formulăm următoarele solicitări ferme către autoritățile publice de la București, astfel încât efectele deciziei CCR să nu conducă la un regres de la principiile esențiale de integritate publică și transparență:

⇒ Solicităm Curții Constituționale a României ca în motivarea deciziei — parte integrantă a dispozitivului acesteia — să acorde deciziei sale valoare de decizie interpretativă, prin care să

precizeze fără echivoc că rațiunile hotărârii vizează exclusiv protejarea, de la publicare, a veniturilor soțului, soției și ale persoanelor aflate în întreținere, în măsura în care acestea sunt supuse unui regim juridic de confidențialitate privată. Această clarificare este necesară pentru a putea asigura îndeplinirea obligațiilor civile cu privire la veniturile care se află sub regimul juridic al unei obligații private de confidențialitate, pentru a putea fie armonizată obligația de declarare cu alte obligații privind venituri generate de clauze încheiate de persoane civile care nu au calități publice. Raportat la testul de proporționalitate aplicat în vederea analizei art.6 alin. (1) lit. d) și art.12 alin. (6) din Legea nr.176/2010 aceasta să nu se refere la nedecalarea de către **oficialul public** a acestor venituri, dat fiind că face parte din patrimoniul devenit comun al soților (în măsura în care există separare de patrimonii atunci inclusiv obligația declarării nu mai incumbă). De asemenea solicităm ca prin decizia interpretativă considerentele de suport să reliefeze neconstituționalitatea obligației de publicare din art.6 alin. (1) lit. d) și art. 12 alin. (6) din Legea nr.176/2010 doar sub aspectul soțului, soției, persoanelor aflate în întreținere și nu a declaranților oficial și funcționari ai statului.

- ⇒ Solicităm Ministerului Justiției să vină de îndată cu soluțiile normative de completare a legislației în lumina deciziilor CCR, pe care să o discute cu societatea și să o înainteze guvernului spre adoptare ca legiuitor delegat, dat fiind imperativul urgenței ca legislația în materia integrității publice să nu fie lacunară pe durata procedurilor parlamentare de corijare a legii. Astfel **Guvernul** trebuie să armonizeze și să **modifice Legea nr. 176/2010** într-un mod care să asigure în continuare caracterul preventiv și de descurajare al mecanismului declarațiilor de avere și interese și să asigure **adoptarea unor măsuri suplimentare de prevenție** și de creștere a eficienței controalelor efectuate de instituțiile abilitate.

Reamintim că prin jurisprudența anterioară Curtea Constituțională a României a statuat în numeroase decizii cu privire la caracterul proporțional al unor obligații raportate la drepturile individuale atunci când vorbim de regimul juridic al ocupării unor funcții publice.

Transparency International România subliniază că **integritatea în funcția publică este o condiție esențială pentru buna guvernare și încrederea cetățenilor în instituții**. Reiterăm că scopul Legii nr. 176/2010 – acela de prevenire a corupției și asigurare a integrității în exercitarea funcțiilor publice – trebuie păstrat și consolidat. Orice modificare a cadrului legal trebuie să urmărească acest obiectiv, garantând în același timp respectarea drepturilor fundamentale.

Organizația noastră va continua să sprijine inițiativele care urmăresc consolidarea standardelor de integritate și va participa activ la consultările publice necesare pentru îmbunătățirea cadrului legal și instituțional. În acest sens în perioada imediat următoare vom propune autorităților de la București soluții eficiente care să asigure nediminuarea standardului de transparență și integritate, propuneri pe care le vom face de asemenea publice.

Consiliul Director al Transparency International Romania